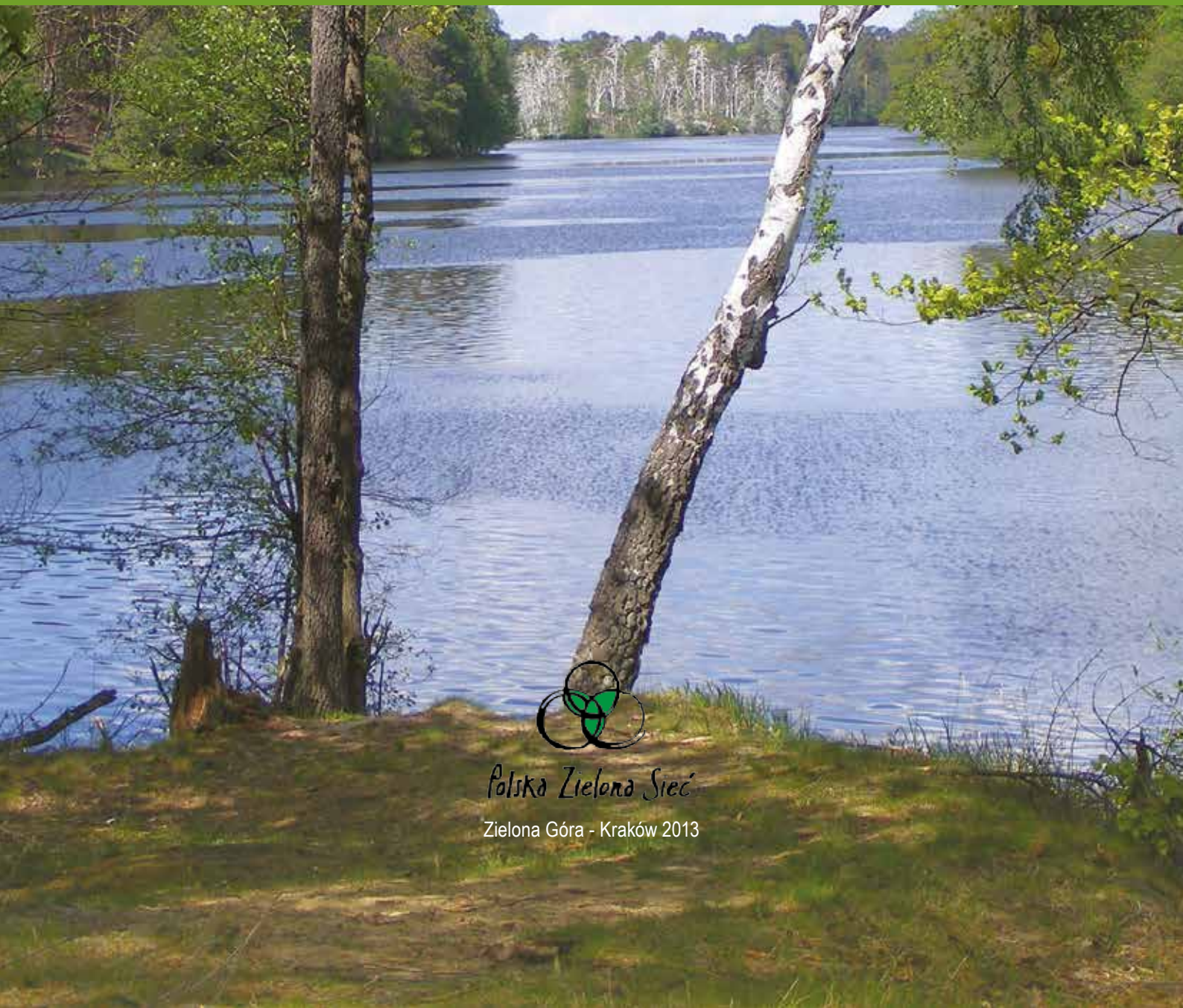

Regionalny Program Operacyjny
Województwa Lubuskiego
na lata 2014-2020

Stanowisko Pozarządowych Organizacji Ekologicznych

Polska Zielona Sieć

Zielona Góra - Kraków 2013

Park Narodowy Ujście Warty

Celem stanowiska jest zapewnienie pełniejszej realizacji zasady zrównoważonego rozwoju w Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2014-2020. Stanowisko wypracowane zostało w oparciu o rekomendacje wypracowane podczas warsztatów dotyczących włączenia pozarządowych organizacji ekologicznych w proces programowania funduszy UE na poziomie regionalnym. Przy opracowaniu stanowiska wykorzystano również wyniki analizy dotyczącej Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w aspekcie zrównoważonego rozwoju oraz zawarte w analizie rekomendacje na kolejny okres. Adresatem stanowiska jest odpowiedzialny za przygotowanie RPO Urząd Marszałkowski oraz inni partnerzy zaangażowani w proces programowania - ma ono posłużyć jako punkt wyjściowy do debaty dotyczącej wykorzystania RPO w latach 2014-2020 dla rzeczywistej realizacji zrównoważonego rozwoju regionu.

Koordynowany przez Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć proces włączania organizacji ekologicznych w programowanie RPO jest realizowany we wszystkich 16 województwach w ramach projektu „Fundusze Europejskie dla zrównoważonego rozwoju - partycypacja społeczna w programowaniu przyszłego okresu budżetowego po 2013” przy wsparciu Szwajcarii ze środków szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 Stanowisko Pozarządowych Organizacji Ekologicznych

Organizacje pozarządowe, mając na uwadze trwające prace nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 (RPO WL), wyrażają swoje stanowisko na temat warunków ramowych, jakie stworzone zostać powinny dla wdrażania środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w nowej perspektywie finansowej. Spełnienie warunków zarysowanych w niniejszym stanowisku zagwarantuje efektywne wykorzystanie funduszy UE na rzecz zrównoważonego rozwoju województwa, powodując, że przedsięwzięcia wspierane w RPO będą wychodzić naprzeciw globalnym, regionalnym i lokalnym wyzwaniom środowiskowym, poprawiając jakość środowiska regionu, a tym samym poprawiając jakość życia społeczeństwa. Wdrożenie opracowanych przez nas rekomendacji przyczyni się również do wzrostu transparentności i efektywności wydatkowania środków publicznych, w tym także w wymiarze środowiskowym.

Formułując nasze stanowisko bierzemy pod uwagę aktualne potrzeby i wyzwania związane z efektywnym korzystaniem z zasobów naturalnych oraz przeciwdziałaniem zmianom klimatu, adaptacji do zmian klimatu oraz utracie różnorodności biologicznej. Opieramy się na analizach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2007-2013 w obszarach kluczowych dla ochrony środowiska, alokacji środków i sposobu wdrażania tego Programu, w tym w kontekście zasady zrównoważonego rozwoju. Odnosimy się również do dokumentów, które pojawiły się w trakcie prac nad nowym RPO WL.

Stanowisko nasze ma z założenia charakter postulatów dotyczących kwestii istotnych dla zrównoważonego rozwoju, które naszym zdaniem powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w zapisach Programu i późniejszych uszczegółowieniach tego dokumentu. Charakter ten zdeterminowany jest między innymi przez niezakończone dyskusje nad budżetem UE na lata 2014-2020 oraz ostatecznym podziałem środków na regionalne programy operacyjne, kształtem Umowy Partnerstwa, linii demarkacyjnych pomiędzy programami regionalnymi a pozostałymi krajowymi programami operacyjnymi oraz intensywnymi pracami nad samym RPO, powodującymi częste zmiany w dokumentach programowych.

W kontekście prac nad RPO dla województwa lubuskiego i jego późniejszymi uszczegółowieniami organizacje pozarządowe stwierdzają jak poniżej.

Zagadnienia ogólne

1) Zrównoważony rozwój

Obecnie wdrażane RPO województwa (na lata 2007-2013), jak wynika z analiz organizacji pozarządowych, nie nawiązuje właściwie do zasady zrównoważonego rozwoju, co przekłada się na brak praktycznych rozwiązań, zarówno w wyborze finansowanych działań, jak i wdrażaniu i ewaluacji realizowanych projektów. Wszystkie osie priorytetowe zaznaczone w programie, które nie są bezpośrednio działaniem prośrodowiskowym, w żaden sposób do zasad zrównoważonego rozwoju się nie odnoszą. Zarówno alokacja środków w poszczególnych priorytetach, typach projektów, czy kategoriach interwencji, jak i w kryteriach wyboru nie odzwierciedla więc tego kluczowego aspektu wydatkowania funduszy UE. Dotyczy to również wskaźników rezultatu projektów.

Faktyczne wdrożenie zasady zrównoważonego rozwoju w przyszłym RPO dla województwa lubuskiego wymaga według organizacji pozarządowych:

- redefinicji wskaźników produktu i wskaźników rezultatu oraz zwiększenia ich puli o wskaźniki faktycznie mierzące wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju na poziomie zarówno osi priorytetowych, jak i poszczególnych typów działań,
- wprowadzenia oceny wpływu na ekosystemy oraz długoterminowego oddziaływania i efektywności inwestycji infrastrukturalnych,
- wprowadzenia kryteriów zrównoważonego rozwoju, kryteriów promujących rozwiązania prośrodowiskowe oraz kryteriów społecznej odpowiedzialności biznesu jako kryteriów wyboru projektów we wszystkich osiach priorytetowych i działaniach,
- wprowadzenia dla wszystkich typów projektów kryteriów formalnych (dopuszczających) związanych z efektywnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, a dla projektów związanych z budową lub/i modernizacją budynków (niezależnie od przeznaczenia i beneficjenta), sieci do przesyłu energii elektrycznej czy ciepłej, dodatkowo kryteriów związanych z efektywnością energetyczną.

2) System oceny i wyboru projektów, wdrażanie Programu

Niestety, analizując dotychczasowy sposób wdrażania RPO na lata 2007-2013 wydaje się, że w przypadku licznych działań i typów projektów punktowe kryteria merytoryczne charakteryzuje duża uznaniowość (brak jednoznacznych progów ilościowych) oraz brak zobiektywizowanej oceny (ocena zależy od informacji i interpretacji wnioskodawcy).

Dodatkowo organizacje pozarządowe zauważyły, że ponad połowa budżetu wdrażanego obecnie RPO obejmuje projekty tzw. kluczowe, nieopatrzone kryteriami czy wskaźnikami rezultatu jak w zwykłej procedurze konkursowej. Są to projekty oceniane subiektywnie, teoretycznie pod względem zgodności z celami strategicznymi województwa, o czym decyduje jedynie Zarząd Województwa. Zwiększa to ryzyko braku transparentności wdrażania RPO, narusza zasadę partnerstwa, czy wreszcie ogranicza dostęp beneficjentów do ogromnej części funduszy. Mimo zrozumienia dla potrzeby realizacji inwestycji kluczowych dla regionu, organizacje pozarządowe postulują odejście od tego typu praktyk w latach 2014-2020: projekty wybierane w trybie niekonkurencyjnym muszą mieć rzeczywiste strategiczne znaczenie dla rozwoju województwa, spełniać wszystkie kryteria formalne (dostępu) i merytoryczne, w tym – jak napisano wcześniej - kryteria zrównoważonego rozwoju, promujące rozwiązania prośrodowiskowe oraz społeczną odpowiedzialność biznesu.

W latach 2007-2013 wysokie zaangażowanie finansowe odnotowano w czterech kategoriach – kolej, transport miejski, oczyszczanie ścieków i gospodarka odpadami; jest to także odzwierciedlone w kolejnym projekcie RPO. Aby jednak były to dobrze wydane środki, organizacje pozarządowe postulują, aby w przyszłej perspektywie finansowej:

- utrzymano stałe kryteria i zasady konkursów w trakcie okresu wdrażania RPO,
- ocena wniosków oparta była o kryteria merytoryczne, przy czym powinny być one dostosowane do danego priorytetu i odpowiadać na problematykę z nim związaną,
- nastąpił rozdział typów działań w ramach konkursów, co z kolei ułatwi wnioskodawcom dostosowanie się do kryteriów,
- zapewniono wnioskodawcom (a w szczególności organizacjom pozarządowym) choć części tzw. wkładu własnego ze źródeł takich jak np. WFOŚiGW; uznano jako wkład własny w projektach pracę wolontarystyczną (również jest to szczególnie przypadek organizacji pozarządowych) lub zaproponowano inne sposoby dofinansowania tzw. wkładu własnego,
- wdrożono system zaliczkowania projektów,
- przeznaczono proporcjonalną część funduszy na zarządzanie projektem (kryterium dotyczące jak najmniejszych kosztów zarządzania działa jak do tej pory na niekorzyść organizacji pozarządowych),
- wprowadzono przejrzysty, skoncentrowany w jednym miejscu (np. jedna strona www) system informacji o trwających i zamkniętych konkursach.

Buk nad jeziorem Łagowskim

3) Monitoring i ewaluacja, system wskaźników oraz zmiany w RPO WL i dokumentach towarzyszących

Organizacje pozarządowe zwracają uwagę na wdrażanie zasady partnerstwa na każdym etapie tworzenia, monitorowania i ewaluacji RPO dla województwa lubuskiego. Konieczna jest proaktywna postawa ze strony władz wojewódzkich i umożliwienie społeczeństwu, w tym organizacjom pozarządowym, uczestnictwa w całym procesie. Bardzo ważnym problemem dla RPO województwa lubuskiego był jak do tej pory brak przejrzystego, skoncentrowanego w jednym miejscu (np. jedna strona www) systemu informacji o trwających i zamkniętych konkursach - należałoby to wprowadzić dla RPO 2014-2020.

Pojawia się też postulat tzw. konsultacji środowiskowych, szczególnie przy większych projektach infrastrukturalnych. W konsultacjach takich powinni uczestniczyć eksperci ochrony środowiska, organizacje pozarządowe i społeczność lokalna. Każdej zmianie w Programie powinna towarzyszyć analiza oddziaływania na środowisko.

4) Efektywność energetyczna i OZE

Jeśli chodzi o przejście na tzw. gospodarkę niskoemisyjną w województwie lubuskim, organizacje pozarządowe były zadowolone z zapisów w obecnym projekcie RPO, który zakłada alokowanie 15 % budżetu na działania związane z modernizacją istniejącej infrastruktury, czy pilotażową budowę obiektów pasywnych. Wydaje nam się jednak, iż w zapisach powinno pojawić się realne wsparcie dla budownictwa energooszczędnego, nie tylko w ramach projektów demonstracyjnych.

Niskie realne wydatkowanie na poprawę efektywności energetycznej w regionie oraz promocję OZE (analizy pokazują, że realizacja budżetu jeśli chodzi o OZE nie przekroczyła 10%) spowodowane było również brakiem promocji tego typu działań ze strony administracji - nie skorzystano np. z możliwości promowania efektywności energetycznej (np. wydajności energetycznej budynków, efektywności urządzeń) przez wprowadzenie odpowiednich kryteriów przy ocenie wniosków.

Jeśli chodzi o obecny projekt RPO na lata 2014-2020, nie uwzględnia on w ogóle bezpośredniego związku pomiędzy inwestowaniem w efektywność energetyczną oraz odnawialne źródła energii, a powstawaniem nowych, tzw. zielonych miejsc pracy. Dodatkowo należy wspomnieć, że w województwie lubuskim planuje się realizację jednej z największych inwestycji w węgiel brunatny w Europie. Trudno taki fakt pogodzić z jednoczesną promocją polityki zrównoważonego rozwoju.

Organizacje pozarządowe postulują o:

- wsparcie organizacji pozarządowych w dziedzinie edukacji ekologicznej dotyczącej odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej,
- zwiększenie, w miarę możliwości funduszy na OZE,
- wprowadzenie obowiązkowych audytów energetycznych dla realizowanych projektów,
- specjalne wsparcie (np. w zakresie opracowania strategii) dla gmin chcących realizować inwestycje w OZE,
- wsparcie dla grupowych projektów indywidualnych OZE i efektywności energetycznej,
- uzależnienie wsparcia OZE od przedstawienia analizy potencjału, miejscowych uwarunkowań etc.,
- zaplanowanie długotrwałego wsparcia dla energetyki prosumenckiej.

5) Ochrona różnorodności biologicznej

Fundusze z obecnie wdrażanego RPO w nikłym stopniu przyczyniły się w województwie lubuskim do ochrony bioróżnorodności. Bezwzględna kwota na środowiskowe kategorie interwencji oraz udział tych kategorii w całości budżetu wojewódzkiego RPO uległ zwiększeniu, ale nadal pozostaje to część nieproporcjonalnie mniejsza niż np. kwoty przeznaczone na drogi regionalne. Ponadto, w ramach zmian wprowadzanych w alokacjach na poszczególne działania w latach 2007-2011, nastąpiła redukcja środków na promocję i ochronę różnorodności biologicznej.

Według organizacji pozarządowych, w przyszłym RPO konieczne byłoby:

- zredefiniowanie priorytetów inwestycyjnych w ramach osi priorytetowej nr 6, tak aby wyraźnie rozgraniczyć działania związane z dziedzictwem kulturowym od tych związanych z ochroną środowiska,
- wyodrębnienie jako osobnego działania ochrony różnorodności biologicznej,
- uwzględnienie w typach działań renaturalizacji siedlisk i ochrony gatunków - typów projektów, które już są prowadzone przez organizacje pozarządowe na terenie województwa lubuskiego,
- włączenie do grupy potencjalnych beneficjentów zarządców dróg.

Zdaniem organizacji pozarządowych ochrona przyrody powinna być równorzędnym działaniem w ramach nowego RPO, a jej wdrażanie powinno zostać zabezpieczone przez dostęp różnych typów beneficjentów i redefinicję typów działań. Postulujemy też uprzednie rozpoznanie potrzeb i uwarunkowań w regionie w tym zakresie.

Park Narodowy Ujście Warty

6) Gospodarka wodno-ściekowa i gospodarka odpadami

Licząc na zarządzanie gospodarką wodno-ściekową oraz zarządzanie odpadami bardziej zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju, organizacje pozarządowe zwracają przede wszystkim uwagę na komplementarność projektów dotyczących kanalizacji i oczyszczania ścieków z inwestycjami dotyczącymi sieci wodociągowej.

W obecnym projekcie RPO na lata 2014-2020 założono, że jedną z kluczowych inwestycji będzie podłączenie do sieci kanalizacji gospodarstw domowych, pozostających do tej pory poza dostępem do miejskich sieci kanalizacyjnych – organizacje zwracają uwagę, że należałoby przeanalizować inne możliwości, w efekcie mniej kosztowne lub pozwalające odzyskać część odpadów (np. inwestycje w przydomowe oczyszczalnie ścieków). Rozwiązania dotyczące kanalizacji i oczyszczania ścieków na terenach słabo zaludnionych czy na obszarach Natura 2000 powinny być zróżnicowane, dostosowane do nowoczesnych standardów i brać pod uwagę aspekty ochrony środowiska. Konieczne jest wsparcie grupowych projektów indywidualnych przydomowych oczyszczalni.

W odniesieniu do gospodarki odpadami, organizacje pozarządowe zdecydowanie postulują odejście od budowania sortowni odpadów mieszanych, w których odzysk surowców wynosi jedynie kilka procent, na rzecz bardziej pro-ekologicznych rozwiązań. Jedną z propozycji wartych rozpatrzenia jest sortowanie u źródła, co zapewnia bardzo wysoki odzysk materiałowy. Zwracamy też uwagę na brak edukacji społeczności lokalnej w zakresie segregacji odpadów i możliwości odzysku surowców przy użyciu nowoczesnych technologii – jest to luka, którą powinna zapewnić edukacja ekologiczna w tym wyszczególnionym zakresie.

Wszystkie wyżej wspomniane rozwiązania potencjalnie przyczyniają się bezpośrednio do tworzenia tzw. zielonych miejsc pracy.

Dolina Gęsnika

8) Zrównoważony transport (miejski, kolejowy, rowerowy)

Z analizy RPO na lata 2007-2013, dokonanej przez organizacje pozarządowe, wynika, że właściwie wszystkie rodzaje projektów związanych z poprawą warunków transportowych w województwie lubuskim znalazły się w jednym priorytecie i jednym działaniu (Priorytet 1: Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu, Działanie 1. Poprawa stanu infrastruktury transportowej w regionie). Nie jest to oceniane jako dobre rozwiązanie, ponieważ finalnie priorytet ten zdominowały projekty drogowe oraz lotnicze. Z kolei budowa ścieżek rowerowych w tym systemie powiązana jest z budową czy modernizacją dróg, nie występując jako osobne działanie. Sprawia to, że w obecnym RPO brakuje całościowej perspektywy dotyczącej transportu w regionie, który obejmowałby wszystkie elementy: np. działania wspierające rozwój transportu rowerowego w miastach powinny zostać w sposób przemyślany połączone z modernizacją ciągów komunikacyjnych.

Organizacje pozarządowe odnoszą się też sceptycznie do wskazanych w projekcie RPO planów rozbudowy i budowy portów i przystani na Odrze oraz zakupu taboru rzeczno-górnego: jest to działanie, które pojawia się już w obecnym RPO, niemniej jednak nie ma poparcia w postaci rzetelnej analizy wpływu na rozwój przemysłu i turystyki w regionie. Dodatkowo projekt RPO zakłada, że część inwestycji będzie finansowana z programu krajowego – ze względu na fakt, iż inwestycja na wielką skalę wydaje się to ryzykownym założeniem, zważywszy, że nie została zrealizowana, pomimo planu w ramach RPO na lata 2007-2013.

Organizacje pozarządowe postulują, aby w Programie na lata 2014-2020, w osi priorytetowej nr 7 uwzględniono:

- utrzymanie wysokiej alokacji na modernizację transportu kolejowego, choć jednocześnie inwestycje powinny zostać poddane analizie potrzeb; uważamy, że dobrze funkcjonujące połączenia kolejowe w regionie pozwalają przejść na tzw. gospodarkę niskoemisyjną, ale też zwiększają mobilność i dostęp do edukacji dla ludności,
- wyodrębnienie w typach działań działania dotyczącego budowy ścieżek rowerowych, również w miastach województwa lubuskiego (dotychczas nacisk położony był na ścieżki rekreacyjne),
- analizę wsparcia infrastruktury wodnej i potencjału w zakresie rozwoju turystyki wodnej,
- uwarunkowanie dalszego finansowania transportu lotniczego bardzo wnikliwą analizą zysków i kosztów,
- uwzględnienie w roli beneficjentów działań w zakresie transportu również przedsiębiorców i organizacji pozarządowych,
- uwzględnienie w inwestycjach drogowych wyodrębnienia bezpiecznych ciągów pieszo-rowerowych, w szczególności w miastach województwa.

Rezerwat Lubiątkowskie Uroczyska obok Gościmia, gmina Drezdenko

9) Edukacja ekologiczna

W związku z włączeniem funduszy EFS w kolejnym okresie programowania do RPO, organizacje pozarządowe widzą szansę na podjęcie działań „miękkich” w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Zasadne wydaje się przeznaczenie dużej części wsparcia na edukację ekologiczną, nie tylko w ramach wsparcia placówek szkolnych, ale też organizacji pozarządowych w edukacji nieformalnej. W obecnym projekcie RPO na lata 2014-2020, edukacja ekologiczna wspomniana jest jedynie przy okazji ochrony środowiska, jako wsparcie już istniejących ośrodków edukacji ekologicznej.

Elementy edukacji ekologicznej powinny zostać przekrojowo uwzględnione zarówno w osiach priorytetowych dotyczących bezpośrednio zagadnień środowiskowych (adaptacja do zmian klimatu, ochrona środowiska, efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych), jak i w priorytetach związanych z kompetencjami społecznymi, takimi jak rozwój edukacji, włączenie społeczne, czy wreszcie uczenie się przez całe życie. Organizacje pozarządowe zauważają, że bez systematycznych działań edukacyjnych trudno jest wdrażać lokalnie zasady zrównoważonego rozwoju, takie jak np. odpowiedzialne zarządzanie odpadami czy wykorzystanie bardziej efektywnych źródeł energii. Działania takie powinny dotyczyć zarówno szerszych wyzwań globalnych, takich jak zmiany klimatu, jak i regionalnych, których można doświadczyć w regionie.

Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju na wszystkich poziomach wdrażania RPO WL nie będzie naszym zdaniem możliwa bez działań edukacyjnych i rozwijających kompetencje w aspekcie środowiskowym.

Park Narodowy Ujście Warty, widok koło Kostrzyna nad Odrą

10) Organizacje pozarządowe jako beneficjenci Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020

Aby zwiększyć udział organizacji pozarządowych (i innych podmiotów ekonomii społecznej) w implementacji regionalnego programu operacyjnego, należałoby wdrożyć kilka rekomendacji wynikających z obserwacji wdrażania RPO w latach 2007-2013. Przede wszystkim, poza rozszerzeniem katalogu możliwych beneficjentów poszczególnych działań, należy dostosować zasady finansowania projektów, w tym np. dotyczących ochrony różnorodności biologicznej, do możliwości podmiotów pozarządowych, m.in. poprzez stworzenie systemowych mechanizmów uzupełnienia wkładu własnego ze środków regionalnych (np. WFOŚiGW), ograniczenie potrzeby przygotowania kosztownych studiów wykonalności, zapewnienie adekwatnych kosztów koordynacji oraz realnych możliwości finansowania zaliczkowego.

Problemem, który należałoby wyeliminować w momencie planowania RPO, jest również niewspółmiernie niski procent środków przeznaczony na zarządzanie projektem, zakładany w kryteriach oceny wniosków; organizacje pozarządowe proponują albo stałą część (np. dwadzieścia procent) albo ustalanie tej kwestii indywidualnie.

Organizacje pozarządowe rekomendują również przyjęcie precyzyjnej definicji wskaźników w poszczególnych osiach priorytetowych i promocję działań zorientowanych na mierzenie rezultatu, a nie podjętego wysiłku, o wielkościach docelowych zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju. Kryteria merytoryczne powinny być ściśle dopasowane do danego typu działania, co ułatwiłoby podmiotom realizującym RPO opracowanie wniosku. Koniecznym wydaje się również ogólne zwiększenie transparentności procesu realizacji RPO, m.in. poprzez wprowadzenie na jednej stronie internetowej przejrzystych list konkursów i realizowanych działań w poszczególnych osiach priorytetowych, z wynikami ocen formalnych i merytorycznych, rankingami, czy wreszcie podpisanymi umowami. Należy dążyć do jak najmniejszej liczby zmian kryteriów i zasad konkursów w trakcie trwania całego RPO. Należy wyeliminować powszechną praktykę uznaniowego oceniania projektów, zdarzającego się w województwie lubuskim na gminnie już po przejściu przez nie etapu oceny merytorycznej.

W całym województwie powinno się zapewnić specjalny, wysoki poziom wsparcia projektów prośrodowiskowych, w tym dotyczących zagospodarowania odpadów, ograniczania emisji dwutlenku węgla i ochrony różnorodności biologicznej. Wymagania formalne dotyczące wniosków powinny być ściśle powiązane ze specyfiką działań (np. konieczność tworzenia studium wykonalności powinna dotyczyć tylko inwestycji typowo infrastrukturalnych).

Organizacje pozarządowe apelują również aby zasada partnerstwa była wdrażana w województwie lubuskim proaktywnie, poprzez organy administracji lokalnej, zarówno na etapie tworzenia i finalizacji RPO, jak i jego wdrażania.

Organizacje pozarządowe postulują ponadto o uwzględnienie partnerów społecznych i przedstawicieli organizacji pozarządowych w pracach Komitetu Monitorującego wdrażanie nowego RPO.

Lista organizacji sygnatariuszy stanowiska:

1. Kazimierz Kęs, Przedstawiciel, Stowarzyszenie „Cypel domki” ul. Wojska Polskiego 49/2; 67-100 Nowa Sól
2. Robert Stańko, Prezes Zarządu, Klub Przyrodników, ul. 1 Maja 22, 66-200 Świebodzin
3. Dorota Prugar-Wasilewska, Prezes Zarządu, Stowarzyszenie „Nie Kopalni Odkrywkowej”, ul. Wielotów 26, 66-620 Gubin
4. Wiesław Łabęcki, Sekretarz Zarządu, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Gubińskiej, ul. 3 Maja 2, 66-620 Gubin
5. Izabella Engel, Prezes Zarządu, Towarzystwo Przyjaciół Słońska „Unitis Viribus”, ul. Puszkina 44, 66-436 Słońsk
6. Marcin Stoczkiewicz, Członek Zarządu, Fundacja ClientEarth Poland, Al. Ujazdowskie 39/4, 00-540 Warszawa
7. Tomasz Włodarski, Dyrektor, Fundacja Ekologiczny Serwis Prawny, ul. Bandurskiego 22 lok.4, 31-515 Kraków
8. Jacek Engel, Prezes Zarządu, Fundacja Greenmind, ul. Kaleńska 7/33, 04-367 Warszawa
9. Robert Cyglicki, Dyrektor Programowy, Fundacja Greenpeace Polska, ul. Lirowa 13, 02-387 Warszawa
10. Magdalena Dul-Komosińska, Dyrektor Naczelny Zarządu, WWF Polska, ul. Wiśniowa 38, 02-520 Warszawa
11. Radosław Gawlik, Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA, Prezes Zarządu, ul. Białoskórnicza 26, 50-134 Wrocław
12. Piotr Znaniecki, Prezes Zarządu, Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju „Agro-group”, ul. Ciepła 19a, 15-472 Białystok
13. Katarzyna Ruszała, Prezeska Zarządu, Stowarzyszenie EKOSKOP, ul. Strzelnicza 15/9, 35-103 Rzeszów
14. Krzysztof Smolnicki, Prezes Zarządu, Fundacja Ekorozwoju FER, ul. Białoskórnicza 26, 50-132 Wrocław
15. Tomasz Włoszczowski, Prezes Zarządu, Społeczny Instytut Ekologiczny, ul. Raszyńska 32/44, 02-026 Warszawa
16. Zbigniew Szcześniak, Prezes Zarządu, Toruńskie Stowarzyszenie Ekologiczne Tilia, ul. Bydgoska 7, 87-100 Toruń
17. Krzysztof Gorczyca, Prezes Zarządu, Towarzystwo dla Natury i Człowieka, ul. Głęboka 8a, 20-612 Lublin
18. Jakub Szumin, Prezes Zarządu, Federacja Zielonych Gaja, ul. 5 Lipca 45, 70-374 Szczecin
19. Karolina Baranowska, Wiceprezeska Zarządu, Stowarzyszenie Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”, ul. Zielona 27, 90-602 Łódź
20. Joanna Furmaga, Prezeska Zarządu, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, ul. Sławkowska 12, 31-014 Kraków

Zielona Góra - Kraków, czerwiec 2013

Opracowanie: Monika Matus

Korekta i redakcja: Anna Krawczyk

Copyright © Polska Zielona Sieć 2013

Cytowanie oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone za podaniem źródła.

Niniejsza publikacja została wydana na papierze ekologicznym Cyclus Print, wyprodukowanym w 100% z makulatury, bez użycia chloru ani innych szkodliwych chemikaliów wybielających, z dbałością o niskie zużycie wody.

skład i druk: Wydawnictwo MIP Proxima Corp, Kraków, wrzesień 2013

Nakład: 50 egz.

Związek Stowarzyszeń **Polska Zielona Sieć**

jest ogólnopolską organizacją pożytku publicznego
zrzeszającą organizacje ekologiczne działające w największych miastach Polski.

Naszym celem jest rozwój w zgodzie z naturą.
Budujemy obywatelskie poparcie dla zrównoważonego rozwoju.

Tworzymy mechanizmy społecznej kontroli wydatkowania publicznych funduszy.
Monitorujemy wydatkowanie funduszy europejskich pod kątem oddziaływania na środowisko i rozwój poszczególnych sektorów gospodarki - transportu, energetyki, gospodarki odpadami, gospodarki wodnej.

Promujemy odpowiedzialne zachowania konsumenckie poprzez zwiększenie wpływu konsumentów na jakość produktów oraz politykę globalnych korporacji.

Wspieramy zrównoważony rozwój krajów Globalnego Południa oraz społeczeństwo obywatelskie w Europie Wschodniej.

Aktywnie działamy dla Natury, Człowieka i Rozwoju.

Główne programy Polskiej Zielonej Sieci to:

Kampania Kupuj odpowiedzialnie! www.ekonsument.pl

Akcja dla Globalnego Południa www.globalnepoludnie.pl

Program Dla klimatu www.dlaklimatu.pl

Fundusze dla zrównoważonego rozwoju www.ekoprojekty.pl

Zielone partnerstwo w Europie Wschodniej www.zielonasiec.pl

Wiele z naszych działań opiera się na aktywności organizacji regionalnych, które wspierają inicjatywy obywatelskie na rzecz ochrony środowiska. Współpracujemy również z organizacjami krajowymi i międzynarodowymi.

Organizacje członkowskie PZS:

- Federacja Zielonych „Gaja” / Szczecin
- Fundacja Biblioteka Ekologiczna / Poznań
- Fundacja Ekorozwoju / Wrocław
- Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła” / Łódź
- Społeczny Instytut Ekologiczny / Warszawa
- Stowarzyszenie „Ekoskop” / Rzeszów
- Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja / Bielsko-Biała/Wilkowice
- Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju „Agro-Group” / Białystok
- Toruńskie Stowarzyszenie Ekologiczne „Tilia” / Toruń
- Towarzystwo dla Natury i Człowieka / Lublin

Polska Zielona Sieć jest członkiem międzynarodowych sieci NGOs:
CEE Bankwatch Network, SFTEAM, Clean Clothes Campaign.

jak również krajowych sieci organizacji pozarządowych:

OFOP, Grupy Zagranica, Koalicji Sprawiedliwego Handlu, Koalicji Klimatycznej, Koalicji Polskich POE na rzecz Funduszy UE oraz Koalicji Clean Clothes Polska.

Więcej informacji na: www.zielonasiec.pl

ul. Sławkowska 12, 31-014 Kraków
tel./fax: +48 12 431 28 08
e-mail: info@zielonasiec.pl